

tíðindablaðið sosialurin

Blaðfólk:
Hegni Djurhuus
Ábyrgdarblaðstjóri: Randi Jacobsen
Jan Müller
Tórfinn Smith

Útgevri:
P/f Sosialurin
Fyrirtaksstjóri:
Krisjan Dahl
Ljósmyndari:
Kajmar Lindenskov
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981
Telefon:
118 20
Telefax:
147 20
Bústaður:
Argjavegur 26
Argir
Postadressa:
Postsmoga 76
110 Tórshavn

Meska- kreppan

SAMGONGAN er í kreppu. Innanhýsis tí at hon eftir ein kráku mánaða við valdið enn ikki hevur funnið gongulagið — úteftir, tí fólk yvir ein breiðan kamb hava mist álitið á henni. Sostatt er ósemjan um meskastøddina ikki bert ein ósemja um støddina á meskunum, men eitt sjúkueyðkenni — eitt symptom.

ÓSEMJAN um meskarnar er við øðrum orðum ikki bert ein ósemja, men ein kreppa, og henda kreppa er prógv um, at samgongan er ikki stjórnardugnalig. Fólka-flokssamgongan hevur sitið við valdið í ein kráku mánaða og hevur hálva tíðina verið lænd av innanhýsislandri og atgerðarløysi. Semja tykist bert at vera um eitt mál: at Javnaðarflokkurin skal verða hildin uttanfyri ávirk-an.

UM sama mundið, sum semja er um henda negativa setning, tykist ikki standa á tveita ábyrgdina yvir á andstöðuna og tá serstakliga á Javnaðarflokkin. Tað er tiskil ein marghátlig mynd av samgonguni, ið stendur fyri fólki: Samstundis sum landsstýris-flokkarnir — serstakliga Tjóðveldisflokkurin — reiggja koyrilin yvir Javnaðarflokkin, krevja teir, at Javnaðarflokkurin skal hjálpa til at loysa tey mál, sum somu samgonguflokkar ikki kunnu semjast um. Vit kunnu nevnt fleiri mál sum Namibiamálið, meskamálið og onnur, har teir hava havt folarar úti at vita, um Javnaðarflokkurin kann taka um endan.

SANNILIGA ein marghátlig mynd! Tveir flokkar — Fólka-flokkurin og Tjóðveldisflokkurin — rørandi samdir um at Javnaðarflokkurin er røtin til alt ilt. Tveir flokkar rørandi samdir um, at teirra søguliga stund at kasta saman er upprunnin, gera tað og koma annars ikki úr stað. Samgongan er ikki stjórnardugnalig — hon dugir ikki at stýra. Hon hevur heilt einfalt ikki handa-lagið.

TAD er sjálvsagt óvist, hvat framtíðin kemur at sýna, men fyrribils boðar henda støða ikki frá góð-um. Fyribils hevur henda støða

kostað landi og fólk dýrt. Hugsið bert um Noregssáttmálan og syndarligu byrjanina á EEC-samráðingunum. Verður hetta lagið, tá samráðast skal um yvirtøkur! Verður hetta lagið, tá áður samtyktar og nýggjar yvirtøkur skulu setast í verk! Verður hetta lagið, tá samgongunnar sjálvskaðu búskapartrupulleikar skulu loystast, so Gud náði okkum, ið her búgva!

TAD er út frá hesum baksýni, vit eiga at siggja meskatreppuna. Hon er, sum nevnt, ikki bert eitt vanligt samgonguklandur, men eitt tekin um sera djúptgangandi trupulleikar og innanhýsis grundleggjandi ósemjur. Hesar ósemjur halda samgonguflokkar, teir kunnu loysa við at tveita ábyrgdina á andstöðuna, alt meðan teir nýta alla orku sína til tað, teir kunnu semjast um: at royna at knasa Javnaðarflokkin.

EIN fortreytin fyri einum vælvirkandi fólkaræði er eitt opið og fruktagott orðaskifti millum stjórnarflokkar og andstöðu. Við einum útgangsstøði, sum tí hjá hesi samgongu, manglar henda fortreyt. Sakligar atfinningar verða ikki svaraðar, men sagdar at vera vreiði, øvund og súrheit. At Javnaðarflokkurin ikki vil loysa trupulleikar fyri samgonguna, verður lagt út sum øvund og súrheit. Burtursæð frá, at vit í Javnaðarflokkinum hava torført við at siggja, hvat og hvørjum vit skulu øvunda, so er hetta bert prógv um fullkomna ómegd og politiskt maktarløysi. Samgongumenn — serstakliga Tjóðveldismenn, eru fyrilagstir longu áðrenn, teir eru farnir til gongu. Teir taka tí til elligamla vápn hins máttleysa: at brigsla øvund og at eyknevna. Hetta taka vit okkum av lottum, men neyvan munnu tilvitandi Tjóðveldisfólk kring landið fegnast um, at oddamenn flokksins ikki hava annað aftursvar til sakligar atfinningar enn brigsl og eyknevni.

AT tveita ábyrgdina fyri truplar avgerðir á andstöðuna kann tykjast eitt sindur ábyrgdarleyst, men er tó til at skilja fyri almenning og andstöðu. Ikki at fara í orðaskifti við andstöðuna ella tann andstöðuflokk, sum higartil hevur markerað eina støðu til hvørt samgongumál, er hinvegin at viðurkenna sitt egna máttloysi og alment at avdúka sína vanvirðing fyri fólkaræðisligum leikreglum.

Til Jústinus Eidesgaard

Kona min læt seta eina ávaring í blæðini imóti sjálvitkunum rætti til at endurgeva verk míni, og var tað av góðum grundum.

Men eg siggi í Tingakrossi, mikudagin fyrsta mars, at tú av einhøvurari orsök sum bara tú sjálvur veitst um, hevur fingið ilt og setur undir líðini á ávaringini eina viðmerking.

Tú heldur tað vera eitt sindur undaligt at eitt fólk (nú er hetta hjúnafelagi min og ikki eitt ella annað fólk) skal fáa upp-havsraettin til tað eitt annað skapandi fólk her (og nú er tað eg og sostatt heldur ikki eitt ella annað fólk sum talan snýr seg um) og tú skrivar at hetta helst er ein kærleiksváttan til konu mína og at tað er alla æru vert, hvat tú ikki veruliga kanst meina, um soleiðis er, at tú mein-ar restina av tí, tú skrivar, nevniliga at henda kærleiksváttanin fylgjandi má vera okkurt líkandi yvirformyndari, at eg móguliga havi selt sál mína og ikki eigi so mikið sum kann liggja á eini litlútaárnegil av minum egnu tonkum.

Rætt er tað, at tann myndugleiki, eg havi givið hjúnafelaga mínum, er ein kærleiksváttan, men eg dugi ikki at siggja nakra grund til at lysa okkara innanhýsis mál út í æsir fyri almenninginum. Hetta er ein sök ímillum okkum tvey.

At eg havi givið konu míni einarætt til endurgevingar av verkum mínum, dugi eg ikki at siggja nakað lagið í, men harafturimóti haldi eg at tað er ólúksaliga bytt av sær at fáa ilt í reyvína av, tí er ikki rætturin tann at eg geri við mitt tað eg sjálvur leið.

Um soleiðis er at tú kundi hugsað sær at rongt rættin og ikki respekterar eitt rættindabráv (tað er ikki eitt ognarbrev) so mikið at tú ikki hugsar teg um áðrenn tú røpar fólk sum eitt slikt skriva og samsvarandi virka eftir fyri hálvbytt raðarík og undalig, so kunnu vit møtast í rættinum til eina roynd av hvat gildi eitt rættindabráv hevur, og harumframt fáa eina moralska gjøgnumlýsing av fornuftinum og tí, sum aðramáta liggur aftanfyri tað.

Tað skal eg siga sær, Jústinus, minar tankar og mitt eginlyndi tað havi eg, og eg skal lova sær fyrri, at hesi hvørki eru til gávus ella keyps! Hvat tramin billar tú sær inn, tá tú skrivliga vættar, at tú ikki kennir bakgrundina fyri

hvi eg havi gjørt tað eg havi gjørt, kortini at seta fram tinar egnu metingar um at tað ikki er nokrum líkari enn at kona min hevur tikið sjálvstöðu mína frá mær, ella at eg helst havi givið henni formyndarskapin yvir mær? Tú setir ju sjálvur fram tina hugsan um hvør bakgrundin er!

Tað, sum fram um alt ger meg so spinnandi óðan er (mær kemur fyrri at hava hoyrt tað fyrri, men nú siggi eg tað skriftligt og eg eri so innarlaga móður av tí altíð at hoyra um Hans J. Glerfoss sum tann blíða, fitta, fólkaliga og litlúatna, meðan Marna Glerfoss er alt tað øvuga av tí eg havi nevnt.

At kona min verður mál-að upp sum ein ørn, sum við bæði nevni og klóm er lægst á alt, eg havi gjørt og skrætt tað úr hondum á mær, meti eg sum ærumeiðing av okkum báðum og eg átalí strang-liga!

Tann rætturin, sum Marna verjur, er tann rætturin til endurgevingar av tí, eg havi gjørt, og er hetta tilfar hennara til forlagsarbeiðið sitt, og meira enn lagið vildi tað verið um eg læt nakran annan fáa hann!

Og eg ætli mær ikki at sita tigandi og hyggja at og siggja teg skræða skinnið av henni fyrri henda rætt, sum eg við fullum skili og góðum tonkum havi givið henni. Eg havi nevniliga aikki lagt á hana (hvát fylgjan við tí eg havi gjørt tverri visir seg at verða) ta ansvarsbyrðu at standa til rættis mína vegna og greiða út teir spurningar, sum stínga seg upp í heilunum á hvørjum øvund-sjúkum dummum hundi!

Eg skal fortelja sær at kona min yvirhøvur ikki hevur kraddað sær nakað og hevur ikki sett copright Marna á nakað sum helst annað enn tað, sum er komið út á hennara egna forlagi og er tað einans Tankaflykrur hjá henni sjálvari, umskrivningin av Profetinum, sum hon fekk meg at fullføra, og var nevniliga givin ikki í hálvum setningi, og eina útgávu av 28 ymiskum tekn-ingum hjá mær. Á teimum fáu nevndu tekn-ingum, har handskrivað stendur copright Marna, á forsið-uni, hevur kona min onga skuld í, hatta er nakað, ið eg sjálvur havi sitið og spælt mær við. Eg skal eisini siga sær, at størri er tann nøgðin av minum tingum, sum er endurgivin av øðrum, ið ikki hava spurt meg um loyvi og

sum av eitingum hava sett sitt copright á bæði aftan og framman. Máln-ingar mínir eru ikki spiltir av nokrum øðrum enn minum egna navni. Já, nú veit eg ikki Jústinus — eg nýti konu mína heilt nógv sum fyrimynd, so skal bara navn hennara skemima verk míni í so stóran mun, so átti eg helst at gjørt eitt sindur minni av tí — ella hvat?

Lítið manst tú kenna Marna, Jústinus, og bakgrund hennara, ættina á Kamarinum, vevura, smiðir og listafólk av øllum slag og sjálv er hon listakvinna, um umstøðurnar vóru ódrívisi kundi tú beint nú komið inn á golvíð og fingið sjón fyrri søgn. Og sum metingar-evni hennara eru innanfyri list, og óvikið dirvi til at siga bert og beint um hvat henni dæmar og ikki, er eingin meira búgvin og verdug enn júst hon til at umsita tann rætt, sum eg havi givið henni!

Nei, Jústinus, einki verður navn mitt gloymt ella eg skúgvaður til víks og gjørdur minni í samar-beiðinum við konu mína. Tvørturímóti! Livið og livsins sannleiki er min reint privata gleði her og nú og í henni hevur livsfelagi min størri leiklut enn tú kanst hugsa sær. Og ikki ætli eg mær at spilla hesa gleði í ræðslu fyrri gloymsku. Eg hugsi ikki, at tann, sum mest stríðist fyrri at reisa sær sjálvum ein varða, er tann, sum givið livir longest.

At enda skal eg siga sær, at samarbeiðinum og samanhalðinum ímillum okkum bæði mást tú finna teg í, Jústinus, og vilt tú nevna Marna Glerfoss einaferð afturat í sambandi við dómi um bytt-leika, fingraløysi og tankaløysi, hvat orðini beint áðrenn seinasta reglubrotið í viðmerkingini benda á, so vil eg søkja mær logregluliga raðføring og taka stig har-eftir.

Hans J. Glerfoss

Tórøya Bjór

Tórshavn tlf. 1 3434
Lerrik tlf. 4 3038
Klækksvik tlf. 5 5454
Skálavík tlf. 6 1231
Tvøroyri tlf. 7 1025

SÍÐAN 1888